

D A G E L I J K S   B E S T U U R

Vergadering d.d. : 6 juli 2010

Agendapunt: 7.2

Onderwerp : Evaluatie en voortgang Kader Richtlijn Water

Programma: : Voldoende en gezond water

Proces : Watersysteembeheer

Opsteller : XXXXXXXXXX

Datum : 24 juni 2010

KORTE SAMENVATTING:

Tussen 2000 en eind 2009 is er gewerkt aan de implementatie van de Kader Richtlijn Water (KRW). Het implementatieproces en het planvormingsproces van het opstellen van de stroomgebiedbeheerplannen (SGBP's) is geëvalueerd. De Technische Universiteit van Delft heeft deze evaluatie in opdracht van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat uitgevoerd.

Doel van de evaluatie is het beschrijven en analyseren van het proces om de kennis die in het proces is opgedaan te behouden en ervan te leren. De evaluatie levert een aantal lessen en aanbevelingen op die gebruikt kunnen gaan worden bij volgende planfasen en implementatieprocessen van andere Europese richtlijnen. De managementsamenvatting bevat de meest relevante bevindingen en aanbevelingen.

Na de totstandkoming van de SGBP's eind 2009 is gestart met de uitvoering van de KRW in de deelstroomgebieden Rijn-Noord en Nedereems. Afgesproken is om de voortgang van de KRW regelmatig te rapporteren aan het RBO Rijn-Noord / Nedereems. De voortgang van uitvoering van de KRW betreft de stand van zaken met als peildatum 1 juni 2010 voor de werkgroepen KRW oppervlaktewater Rijn-Noord / Nedereems en KRW grondwater Noord-Oost-Nederland.

Aandachtspunten bij de uitvoering van de KRW zijn op dit moment:

- a. mogelijke bezuinigingen bij Wetterskip Fryslân;
- b. de grondverwerving voor inrichtingsmaatregelen;
- c. het gevraagde tempo van uitvoering van de maatregelen.

VOORSTEL / ADVIES:

Voorgesteld wordt:

- kennis te nemen van de managementsamenvatting van het conceptrapport 'Evaluatie KRW implementatie in Nederland';
- kennis te nemen van de voortgangsrapportage KRW voor de deelstroomgebieden Rijn-Noord / Nedereems.

BIJLAGE(N):

- RBO-memo 'Evaluatie KRW-implementatie in Nederland'
- RBO-memo 'Voortgang KRW uitvoering regio Rijn-Noord en Nedereems'

Dit voorstel is opgesteld in overleg met de afdeling:		Verdere afstemming:
☐ Bedrijfsinformatie	☐ Peilbeheer & Handhaving	☐ Advies / instemming nodig OR
☐ Bestuurlijk-Juridische Zaken & Financiën	☐ Vergunningen & Legger	☐ Ter beleidsvoorbereiding in info-AB
☐ Communicatie & Facilitair Beheer	☐ Infrastructurele Werken	☐ Intern communiceren
☐ Human Resource Management	☐ Project & Advies	☐ Extern communiceren
☐ Onderzoek & Planvorming	☐ Technische Werken	☐ Getoetst door VGW-team

TOELICHTING:

Agendapunt: 7.2

Inleiding

Tussen 2000 en eind 2009 is er gewerkt aan de implementatie van de KaderRichtlijn Water (KRW). Het implementatieproces en het planvormingsproces van het opstellen van de stroomgebiedbeheerplannen (SGBP's) is geëvalueerd. De Technische Universiteit van Delft heeft deze evaluatie in opdracht van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat uitgevoerd.

Doel van de evaluatie is het beschrijven en analyseren van het proces om de kennis die in het proces is opgedaan te behouden en ervan te leren. De evaluatie levert een aantal lessen en aanbevelingen op die gebruikt kunnen en gaan worden bij volgende planfasen en implementatieprocessen van andere Europese richtlijnen. De bijgevoegde managementsamenvatting bevat de meest relevante bevindingen (procesrisico's, beoordeling en succesfactoren) en aanbevelingen.

Na de totstandkoming van de SGBP's eind 2009 is gestart met de uitvoering van de KRW in de deelstroomgebieden Rijn-Noord en Nedereems. Afsproken is om de voortgang van de KRW regelmatig te rapporteren aan het RBO Rijn-Noord / Nedereems. Hierbij zal in de toekomst zoveel mogelijk worden aangesloten op de landelijke voortgangsrapportages.

De voortgang van uitvoering van de KRW is beschreven betreft de stand van zaken met als peildatum 1 juni 2010 voor de werkgroepen KRW oppervlaktewater Rijn-Noord / Nedereems en KRW grondwater Noord-Oost-Nederland.

Aandachtspunten bij de uitvoering van de KRW zijn op dit moment:

- a. mogelijke bezuinigingen bij Wetterskip Fryslân;
- b. de grondverwerving voor inrichtingsmaatregelen;
- c. het gevraagde tempo van uitvoering van de maatregelen.

Wettelijke kaders en regelgeving

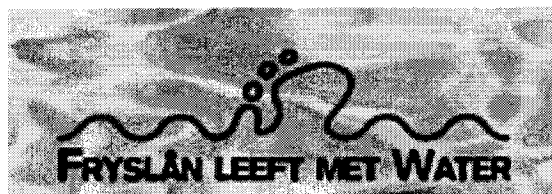
- KaderRichtlijn Water
- Stroomgebiedsbeheerplannen Rijn-Noord en Nedereems

Inspraak / overleg met derden

De voortgangsrapportage is opgesteld vanuit het Regionaal Ambtelijke Overleg (RAO) Rijn-Noord / Nedereems en in nauwe samenwerking met de waterschappen Hunze & Aa's en Fryslân en de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe tot stand gekomen. In het RAO zijn alle waterbeherende organisaties vertegenwoordigd.

Interne / externe communicatie

Zie voorstel

RBO Rijn-Noord / Stuurgroep Water 2000+ Schriftelijke ronde RBO 10 juni 2010

Onderwerp:	Voortgang KRW uitvoering regio Rijn-Noord en Nedereems
Opsteller:	[REDACTED]
Organisatie:	Provincie Fryslân, Waterschap Noorderzijlvest
Afgestemd met:	RAO Rijn-Noord/Nedereems, werkgroepen KRW oppervlaktewater en grondwater
Status:	
Advies/beslispunten:	Ter kennisname
Bijlage(n):	Voortgangsrapportage van de werkgroepen KRW uitvoering oppervlaktewater en grondwater

Aan het RBO wordt gevraagd:

- Kennis te nemen van de voortgang KRW, tot en met mei 2010, in de deelstroomgebieden Rijn-Noord en Nedereems
- Kennis te nemen van de zorgen t.a.v. de voortgang van de uitvoering van de KRW zoals bij de toelichting is verwoord.

Toelichting:

Na de totstandkoming van de SGBP's eind 2009 is gestart met de uitvoering van de KRW in de deelstroomgebieden Rijn-Noord en Nedereems. Afsproken is om de voortgang van de KRW regelmatig te rapporteren aan het RBO Rijn-Noord / Nedereems. Hierbij zal in de toekomst zoveel mogelijk worden aangesloten op de landelijke rapportages.

In het vorige RBO zijn de werkprogramma's van beide werkgroepen behandeld. De voortgang is beschreven in de bijlage en betreft de stand van zaken met als peildatum 1 juni 2010 voor de werkgroepen KRW oppervlaktewater Rijn-Noord / Nedereems en KRW grondwater Noord-Oost-Nederland.

Zorgen

Aandachtspunten bij de uitvoering van de KRW zijn op dit moment:

- a. mogelijke bezuinigingen bij Wetterskip Fryslân;
- b. de grondverwerving voor inrichtingsmaatregelen;
- c. het gevraagde tempo van uitvoering van de maatregelen.

Voortgang KRW Rijn-Noord / Nedereems

1 juni 2010

De uitvoering van de KRW voor de deelstroomgebieden Rijn-Noord en Nedereems is gaande. Afgesproken is om de voortgang van de KRW regelmatig te rapporteren aan het RBO Rijn-Noord / Nedereems. Hierbij zal zoveel mogelijk worden aangesloten op de rapportages die uitgevoerd dienen te worden voor de landelijke rapportages.

De voortgang beschreven in deze memo betreft de stand van zaken met als peildatum 1 juni 2010 voor de volgende twee werkgroepen:

1. KRW oppervlaktewater Rijn-Noord / Nedereems; en
2. KRW grondwater Rijn-Noord / Nedereems en Oost-Nederland.

De voortgang wordt beschreven analoog aan de werkprogramma's van de beide werkgroepen.

Voortgang KRW Oppervlaktewater Rijn-Noord/Nedereems

Onderwerp	Stand van zaken
Vastleggen maatregelen	<i>Alle waterschappen:</i> in beheerplan en factsheets
Programmering inrichtingsmaatregelen	<i>Ws Fryslan:</i> Programmering KRW via diverse programma's zoals Herstelprogramma Oevers&Kaden, Landinrichting en via Watergebiedsplannen. Voor vismigratie wordt apart actieplan opgesteld. Er is geen specifieke KRW Uitvoeringsprogrammering. <i>Hunze en Aa's:</i> Uitvoeringsprogrammering gereed: 65 KRW uitvoeringsprojecten ingepland <i>Noorderzijvest</i> Uitvoeringsprogrammering gereed: 40 KRW-projecten ingepland voor komende 5 jaar
Planvoorbereiding	<i>Ws Fryslan:</i> KRW maatregelen worden meegenomen in integrale planvorming. <i>Hunze en Aa's:</i> bij 20 van de 65 deelprojecten is de planvoorbereiding gestart <i>Noorderzijvest</i> Voor 12 projecten geldt dat de planvoorbereiding is gestart
Uitvoering	<i>Ws Fryslan:</i> Uitvoering KRW maatregelen vindt plaats in het kader van integrale projecten. <i>Hunze en Aa's:</i> Bij 6 van de 65 deelprojecten is de uitvoering gestart. Bij 2 van de 65 projecten is de uitvoering gereed <i>Noorderzijvest:</i> 4 projecten zijn in uitvoering
Verwerking in meerjarenperspectief 2011-2015	<i>Alle waterschappen:</i> Maatregelen zijn opgenomen in MJP.
Begroting 2010	<i>Alle waterschappen</i> Geen bezuiniging
Synergie	<i>Ws Fryslan</i> 4 projecten, totaal € 10.534.092,- subsidie (1 afgerond) <i>Hunze en Aa's:</i> 6 projecten, totaal € 5.535.000,- subsidie <i>Noorderzijvest</i> 4 projecten, met totaal € 4.488.000,- subsidie
KRW innovatie tender I	<i>Ws Fryslan</i> 4 projecten toegekend (1 afgerond) <i>Hunze en Aa's</i> 4 projecten toegekend <i>Noorderzijvest</i> 1 project toegekend
KRW innovatie tender II	<i>Ws Fryslan</i> 3 projecten <i>Noorderzijvest</i> 1 project toegekend

Besluit Kwaliteiteisen Monitoring en Water, Regeling Monitoring	<i>Alle waterschappen:</i> Moet nog verder geïmplementeerd in Vergunningverlening en Watertoets Ruimtelijke plannen. Geschiedt in 1 ^e instantie vanuit landelijke werkgroep
KRW en Natura 2000	<i>Alle waterschappen</i> Loopt, beheerplannen in voorbereiding <i>WS Fryslân:</i> - ambities Natura 2000 t.a.v. waterlichaam lager dan KRW - beheerplanprocessen verlopen traag.
Normen overige waterlichamen	Afspraak RAO: Afwachten IPO initiatief
Rapportages	<i>Alle waterschappen</i> Wachten landelijk format af, Eerste rapportage september 2010 Rapportage is ingepland <i>WS Fryslân:</i> Tevens jaarlijkse rapportage over Uitvoeringsprogramma i.s.m. provincie <i>Hunze en Aa's en Noorderzijlvest</i> Eerste invulling rapportage i.s.m. prov. Drenthe
Monitoring	<i>Alle waterschappen :</i> Monitoringplan chemie en ecologie gereed Monitoringsplan hydromorfologie wordt gezamenlijk opgezet Eerste officiële rapportage naar Brussel in 2013 over jaren 2011 en 2012.
Educatie	<i>Hunze en Aa's en Noorderzijlvest</i> Waarschijnlijk bijdrage aan plan NME/IVN (zie RAO mei 2010) <i>Wetterskip:</i> Afspraak met IVN Fryslân
Aparte portefeuillehouder voor KRW	Nee
Zorgen (Resultaatsverplichting)	<i>Ws Fryslân:</i> Bezuinigingen, programmering, Grondaankoop, tempo uitvoering. <i>Hunze en Aa's:</i> Grondverwerving Drentsche Aa <i>Noorderzijlvest</i> Grondaankoop, tempo van uitvoering

Voortgang KRW Grondwater Rijn-Noord / Nedereems en Oost-Nederland

Onderwerp	Stand van zaken
<p>Beoordeling en advisering landelijke onderzoeken</p> <p>Voor de volgende onderzoeken zijn plannen van aanpak besproken in het Regionaal Overleg Grondwater (RAG). Uit een aantal onderdelen is een actie voor de werkgroep grondwater voortgekomen.</p>	
1. Nadere invulling drinkwaterbelang bij toestandbeoordeling en gebruik REWAB data bij toestandbeoordeling waterwinningen	<p>Discussie is wijze waarop toestand drinkwaterwinning meeweegt bij toestandsbepaling grondwaterlichamen.</p> <p>Werkgroep Noord-Oost Nederland neemt resultaten mee in het opstellen van een position paper.</p>
2. Nitraatmonitoring, een nieuw meetnet...?	Voor de zomer 2010 komt een landelijke werkgroep met een advies over aanvulling landelijk meetnet mestbeleid met meetpunten op 2-5 meter diepte. Meetnet kan eventueel aanvullend worden ingezet t.b.v. de KRW.
3. Projectplan "Van peilbuis tot KRW-portaal"	<p>Project bestaat uit de volgende onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. In- en uitvoer KRW-grondwaterdata in DINO; b. Organisatie stroomlijning en proces; c. Toolbox van grondwater naar KRW-rapportage.
4. Overzicht onderwerpen 2010 – 2013	Op basis van dit overzicht zal KRW werkgroep Noord-Oost Nederland zijn planning voor 2010 uitbreiden met activiteiten 2010 – 2015.
5. projectplan interactie grondwater – oppervlaktewater	Plan wordt bijgesteld en voorstel is om in een aantal werksessies met waterschappen tot conclusies te komen.
<p>Regionale uitwerking landelijke onderzoeken</p>	
1. Toestandsbeoordeling op basis nieuwe meetgegevens en drempelwaarden	<p>In 2009 is landelijk voorgesteld niet elke 6 jaar maar elke 3 jaar de toestand van de grondwaterlichamen te meten. Vervolgens is op initiatief van het Platform meetnetbeheerders in 2009 de meetnetrondes 2009 – 2012, met daarin twee meetrondes (2009/2010 en 2012), landelijk aanbesteed. Op basis daarvan heeft elke provincie de keus gehad om gebruik te maken van deze aanbesteding. Noordelijke provincies nemen voor het volledige pakket deel in 2012 en voor 2009/2010 deels voor de overige stoffen (de niet-bestrijdingsmiddelen (Friesland en Drenthe) deels niet (Overijssel en Groningen (beiden hadden analyses al uitbesteed)).</p> <p>De werkgroep heeft een concept projectplan besproken om het draaiboek grondwater-monitoring te toetsen op werkbaarheid, gevolgen voor toestandsbeoordeling en meetnet. Daarnaast wordt een position paper</p>

	<p>opgesteld om input te kunnen leveren in de discussie op welke wijze moet worden omgegaan met de door het RIVM voorgestelde ruwwatertoets.</p> <p>Op basis van het nog aan te passen projectplan zal de provincie Drenthe namens de noordelijke deelstroomgebieden Royal Haskoning om een offerte vragen. Planning is dat resultaten in najaar 2010 beschikbaar zullen zijn.</p>
2. Risicobeheersing innamepunten drinkwater (gebiedsdossiers)	In Groningen en Drenthe wordt gewerkt aan het opstellen van de gebiedsdossiers. Friesland is zich aan het oriënteren.
3. Bescherming industriële winningen (standpuntbepaling)	Komt overeenkomstig landelijke afspraken pas in 2012 aan de orde. Onderdeel vervalt in 2010.
<u>Nieuwe onderdelen werkplan 2010</u>	
Bepalen strategie vermindering belasting bestrijdingsmiddelen Noord-Oost Nederland	Uit eerdere toetsrondes van het KRW meetnet is gebleken dat er op een aantal plaatsen bestrijdingsmiddelen voorkomen. Om een beter beeld te krijgen van de risico's hebben de noordelijke provincies opdracht gegeven aan Royal Haskoning om op basis van input gegevens tot een betere onderbouwing van de risico's te komen. Onderzoek wordt in het najaar afgerond.

RBO Rijn-Noord / Stuurgroep Water 2000+ Schriftelijke ronde RBO 10 juni 2010

Onderwerp:	Evaluatie KRW implementatie in Nederland
Opsteller:	[REDACTED]
Organisatie:	Provincie Fryslân
Afgestemd met:	[REDACTED]
Status:	Concept-rapport
Advies/beslispunten:	<ul style="list-style-type: none"> - kennisnemen van samenvatting van het conceptrapport - controleren feiten tot uiterlijk 8 juni - opmerkingen meegeven vóór 21 juni tbv LBO-R 5 juli
Bijlage(n):	Management samenvatting

Aan het RBO wordt gevraagd:

- Kennis te nemen van de management samenvatting van het concept rapport Evaluatie KRW implementatie in Nederland.
- Tot uiterlijk 8 juni een "feitencheck" uit te voeren en per mail te reageren naar [REDACTED]@rws.nl en [REDACTED]@minvenw.nl;
- Vóór 21 juni opmerkingen toe te sturen aan het emailadres van secretaris Rijn-Noord: [REDACTED]@fryslan.nl. De reacties worden verzameld en meegegeven aan RBO voorzitter [REDACTED] vertegenwoordiger van RBO Rijn-Noord en Nedereems naar het LBO-R van 5 juli.

Toelichting evaluatieonderzoek:

Tussen 22 december 2000 en 22 december 2009 is er gewerkt aan de implementatie van de Kaderrichtlijn Water (KRW) in Nederland. Het implementatieproces en het planvormingsproces van het opstellen van de stroomgebiedbeheerplannen in 2009 is geëvalueerd. DGW heeft de Technische Universiteit Delft (TUD) opdracht gegeven deze evaluatie uit te voeren.

Doel van de procesevaluatie is een beschrijving en een analyse van het proces om de kennis die in het proces is opgedaan te behouden en ervan te leren. Uit de procesevaluatie blijkt welke factoren een versnellende of vertragende rol hebben gespeeld en welke zaken goed zijn aangepakt of juist anders of beter aangepakt hadden kunnen worden. De evaluatie levert tenslotte een aantal lessen en aanbevelingen op die gebruikt kunnen worden bij volgende planfasen en implementatieprocessen van andere Europese kaderrichtlijnen.

Mede op basis van de uitkomsten van deze evaluatie zal de planvorming voor de volgende ronde stroomgebiedbeheerplannen vorm gegeven worden.

Het concept-eindrapport van de evaluatie van de KRW-implementatie is op 1 juni 2010 beschikbaar gekomen voor de feitencontrole die uiterlijk 8 juni kan worden gegeven. De verzamelde reacties worden in de ochtend van 9 juni met de TUD besproken zodat het definitieve eindrapport voor 1 juli 2010 kan worden afgerond, ter bespreking in de diverse (bestuurlijke) overleggen regionaal en landelijk (NWO, LBO-R).

Werkwijze evaluatie:

De TUD is in december 2009 begonnen met de evaluatie.

De evaluatie richt zich op het proces van de implementatie van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de eerste generatie stroomgebiedbeheerplannen (SGBP's). Als startmoment is gekozen voor het jaar 2000, het jaar dat de KRW is vastgesteld. Het eindpunt van de evaluatie ligt eind 2009; het moment waarop de verschillende waterbeheerplannen zijn vastgesteld. De SGBP's maken onderdeel uit van het Nationaal Waterplan (NWP). Het NWP wordt niet in deze evaluatie meegenomen. De totstandkoming daarvan wordt in een apart traject geëvalueerd.

In december 2009 zijn door TUD de KRW documenten en verslagen onderzocht.

De TUD heeft in januari en februari ca vijftig personen geïnterviewd uit diverse geledingen.

In de hierop volgende survey zijn de beelden die in de interviews zijn verkregen getoetst.

Meer dan 1000 personen bij waterschappen, gemeenten, provincies, rijk en belangenorganisaties zijn daartoe in de gelegenheid gesteld. Er is een respons geweest van ca 25%.

Vervolgens zijn er in mei twee masterclasses georganiseerd die input hebben gegeven voor het concept-rapport.

Korte inhoudelijke samenvatting:

De bijgevoegde managementsamenvatting bevat de meest relevante bevindingen (procesrisico's, beoordeling en succesfactoren) en aanbevelingen.